

บทที่ 1

บทนำ

กุหลาบ (*Rosa hybrida*) เป็นไม้ตัดดอกที่ปลูกเป็นการค้ากันอย่างแพร่หลายทั่วโลกมาเป็นเวลานาน (อัศวิน, 2548) อาจเนื่องมาจากดอกกุหลาบมีความสวยงามจนได้ชื่อว่า “ราชินีแห่งดอกไม้” (ไชยยันต์, 2545 ; ฉิมมา, 2544) นอกจากนั้นกุหลาบยังเป็นไม้ตัดดอกที่มีการซื้อขายเป็นอันดับหนึ่งในตลาดประมูลอัลสเมีย ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นตลาดประมูลดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อ พ.ศ. 2542 มีการซื้อขายถึง 1,672 ล้านดอก และมักมียอดขายสูงสุดในประเทศต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบกับดอกไม้ชนิดอื่นๆ โดยประเทศที่ผลิตกุหลาบรายใหญ่ของโลก ได้แก่ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สเปน สหรัฐอเมริกา โคลัมเบีย และฝรั่งเศส เป็นต้น (อัศวิน, 2548) ส่วนประเทศไทยกุหลาบได้รับความนิยมสูงในปัจจุบัน โดยพบว่ามีการจำหน่ายดอกกุหลาบเป็นสินค้าออกปีละหลายล้านบาท สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการอาชีพปลูกกุหลาบเป็นอย่างดี อาจเนื่องมาจากกุหลาบให้ผลตอบแทนต่อไร่สูง จำหน่ายได้ง่ายกว่าดอกไม้อื่น และสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศ อีกทั้งกุหลาบยังมีดอกที่สวยงาม สีสวย หลากสี มีกลิ่นหอม และใบสีเขียวสด ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น ใช้เป็นไม้ตัดดอก ไม้กระถาง ตกแต่งสถานที่ ใช้ในงานราชพิธี งานเทศกาล วันวาเลนไทน์ ทำช่อดอกไม้เพื่อมอบให้บุคคลอื่นในโอกาสต่างๆ (ไชยยันต์, 2545 ; ณรงค์, 2534 ; ประดับพันธ์, 2539 ; สายชลและกิตติพงศ์, 2531) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกกุหลาบตัดดอกประมาณ 5,500 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี และกาญจนบุรี โดยพบว่ามีการขยายตัวของพื้นที่มากที่สุด ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งปัจจุบันประมาณว่ามีพื้นที่การผลิตถึง 3,000 ไร่ อาจเนื่องมาจากมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมโดยมีพื้นที่ไม่สูงชันนัก และค่าจ้างแรงงานต่ำเนื่องจากเป็นแรงงานต่างชาติ (เศรษฐพงศ์, 2543 ; อัศวิน, 2548)

ดอกไม้ที่ถูกตัดจากต้นแล้วจะถูกตัดขาดจากแหล่งน้ำ แร่ธาตุ และอาหารที่เคยได้รับจากดินเดิม (นิธิยา, 2530 ; สายชล, 2531) แต่อย่างไรก็ตามดอกไม้ยังคงมีชีวิตอยู่ ส่งผลให้กระบวนการเมแทบอลิซึมต่างๆ ดำเนินต่อไป ได้แก่ การหายใจ การคายน้ำ และการสังเคราะห์เอทิลีน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อคุณภาพและการใช้งานของดอกไม้ (ลพและสายชล, 2533) สำหรับกุหลาบนั้นเป็นดอกไม้ที่มีอายุการใช้งานสั้นประมาณ 3-5 วันขึ้นอยู่กับพันธุ์ (นิธิยาและคณัย, 2537) การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของดอกไม้หลังการเก็บเกี่ยวส่งผลกระทบต่ออายุการปักแจกันและทำให้เกิดการสูญเสียคุณภาพ ได้แก่ การเหี่ยวของดอก การเกิดสีน้ำเงินม่วงของกลีบดอก (blueing) การโค้งงอของกอดดอก (bent neck) การเปลี่ยนสีของใบและก้านดอก เป็นต้น (วัชชัย, 2541 ; นิธิยา,

2530 ; นิธิยาและคณัษ, 2537) ถ้าดอกกุหลาบหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมและ/หรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่ออายุการใช้งานและคุณภาพของดอกกุหลาบด้วย (นิธิยา, 2530 ; สายชล, 2531) ซึ่งการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอย่างถูกต้องและเหมาะสม จะเป็นการยืดอายุการใช้งานของดอกไม้และคงคุณภาพให้นานที่สุดในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสารเคมีสำหรับการทำพัลซิ่ง (pulsing) และการปักแจกัน (holding) ที่เหมาะสมของดอกกุหลาบพันธุ์ Dallas ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ปลูกเป็นการค้าอย่างแพร่หลายในภาคเหนือ รวมทั้งระดับอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษา เพื่อยืดอายุการปักแจกันและคงคุณภาพของดอกกุหลาบให้ใกล้เคียงกับคุณภาพก่อนการเก็บรักษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลของสารเคมีที่ใช้สำหรับการทำพัลซิ่งและการปักแจกัน รวมทั้งระดับอุณหภูมิที่ต่างกันต่ออายุการปักแจกันและการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของกุหลาบตัดดอกพันธุ์ Dallas

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved